

naše stjecajem prilika i nemaju ništa zajedničko. Analogno ličnoj zamjenici *mi*, posvojna zamjenica *naš* riječ je kolektiva o sebi samom. Prema tome, zamjenice *mi* i *naš* imaju stanovit emocionalni prizvuk.

Prvu nijansu u nizu svojih samostalnih vlastitih značenja zamjenica *naš* ima u obitelji (*naš dom*, *naša majka*, *naš braco*).

Druga joj je nijansa nastala i održava se u ma kojem kolektivu (*naša ulica*, *naš razred*, *naš klub*, *naš grad*).

U značenju 'domaći' zamjenica *naš* upotrebljava se već dugo vremena, također potpuno samostalno: Kranjčevićeva pjesma »*Naš čovo*«, nekadašnji književni časopis »*Naše gore list*«, Bogdanovićeva zbirka ogle-da »*Naši i strani*«. Još od Relkovićevih i ranijih vremena do danas u upotrebi je, naročito po Slavoniji, pridjev *naški*, koji je nastao upravo na toj osnovi. Od te je zamjenice postala i stara riječ *našjenac* 'zemljak'. (Pomet u 1. činu Držićeva »*Dunda Maroja*«: »Ajme, tu se čini neka festa. To mora da su naši ljudi. — Ej, po svetoga Tripuna, jeste li vi naši ljudi?«³). Zamjenici *naš* zahvaljuje svoj postanak i glagol *ponašiti* (učiniti našim).

Slijedeća nijansa u značenju zamjenice *naš* čuje se u izrazima: *naša omladina*, *naša zemlja*, *naša privreda*, *naša armija* i sl. Tu je *naš* 'jugoslavenski', a novo je značenje nastalo iz patriotskih poticaja.

Napokon, samostalno upotrijebljena zamjenica *naš* može u određenim slučajevima značiti pripadanje svim ljudima (čovječanstvu): *naša Zemlja*, *naš planetni sustav*, *naše računanje vremena*, *astronomski časopis* »*Naše nebo*« i sl.

Postoji, dakle, čitava ljestvica značenja posvojne zamjenice *naš*; u svim navedenim skupinama ta se riječ upotrebljava potpuno samostalno, tj. samo je po sebi razumljivo što ona zamjenjuje, pa ne treba u kontekstu tražiti pridjev na koji se ona odnosi. U tim

³ Marin Držić: *Dundo Maroje*. Komedija u tri čina. Nakladno poduzeće Glas rada, Zagreb 1950, str. 11.

primjerima zamjenica *naš* razvila je prigodna značenja koja su se već toliko proširila i učvrstila da se ova riječ i podosta semantički osamostalila. To je osamostaljivanje zamjenice *naš* uzrokovalo urođena ljudska ljubav i sklonost prema kolektivu (dakle emocionalni faktor). Otuda toliko emocionalnog prizvuka u svakoj od pet nabrojanih skupina za značenje ove zamjenice.

Josip Uončina

PROMJENA U NAZIVU ČASOPISA

Kao što su čitaoci primijetili, u podnaslovu časopisa »*Jezik*« proširen je naziv hrvatskoga jezika u hrvatskosrpski jezik. To je učinjeno prema zaključku upravnog odbora Hrvatskog filološkog društva od 16. veljače 1961., a u skladu s novosadskim zaključcima o hrvatskosrpskom jeziku i pravopisu iz god. 1954. Učinjeno je to tek sada jer je ovo zapravo prvo godište »*Jezika*« nakon izlazenja latiničkog »*Pravopisa hrvatskosrpskoga književnog jezika*« (Zagreb 1960) i ćiriličkog »*Pravopisa srpskohrvatskoga književnog jezika*« (Beograd 1960). Sada se i gramatike i rječnici i svjedodžbe i naučni jezični instituti i na hrvatskoj i na srpskoj strani služe dvostrukim nazivom jezika da bi se već i u samom imenu jezika naglasilo da je to jezik i Hrvata i Srba. Tako se od najnovijeg vremena i Institut za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti u Beogradu prozvao Institutom za srpskohrvatski jezik.

Nadamo se da će čitaoci »*Jezika*« pravilno shvatiti ovu širokogrudnu odluku obadviju strana koja odgovara i naučnoj spoznaji. To dakako ne znači da se u privatnom životu jezik mora samo tako nazivati i da to mora biti baš uvijek. Osnovno je da se u službenoj upotrebi jezik naziva povezivanjem obadvaju narodnih pridjeva, da ne bi dolazila do izražaja nikakva isključivost, nego naprotiv snošljivost i razumijevanje u jezičnim pitanjima na objema stranama.

Lj. J.